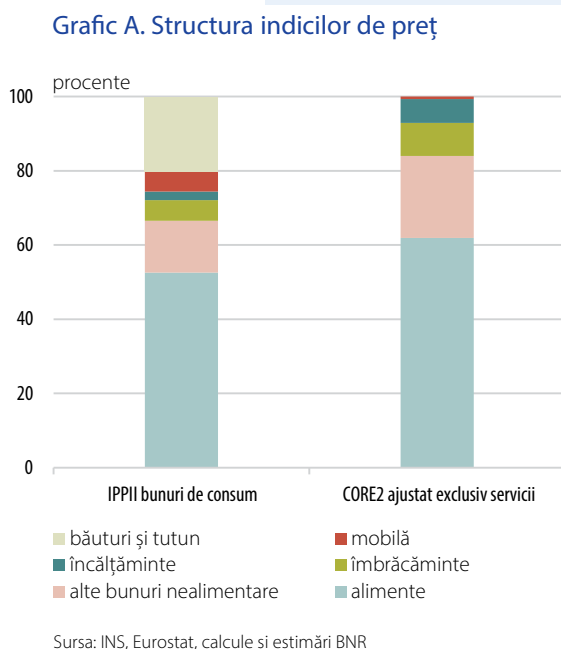

Caseta 1. Transmisia modificării prețurilor producției industriale pentru piața internă în variația prețurilor de consum

Asigurarea și menținerea stabilității prețurilor constituie obiectivul fundamental al BNR, prin urmare, modul în care sunt stabilite și modificate prețurile finale, plătite efectiv de consumatori, reprezintă o direcție importantă în activitatea de cercetare și analiză dedicată mecanismului de transmisie a politicii monetare. În structura prețurilor de consum, cea mai importantă componentă este reprezentată de prețul de achiziție al mărfurilor, cu o pondere estimată în intervalul 70-80 la sută. La nivel agregat, producătorii interni rămân principalii furnizori de bunuri de consum, chiar dacă, în ultimii ani, cota acestora a fost afectată de concurența importurilor (în diminuare de la circa 60 la sută în anul 2013 la aproape 50 la sută în prezent); în consecință, acumularea de presiuni inflaționiste pe această filieră devine tot mai relevantă în contextul actual în care mediul extern și-a diminuat rolul de factor compensator, odată cu dispărarea influențelor dezinflaționiste transmise prin acest canal. Prin urmare, caseta de față își propune să evalueze în ce măsură modificările prețurilor producției industriale pentru piața internă (IPPII) sunt preluate de variația prețurilor de consum.

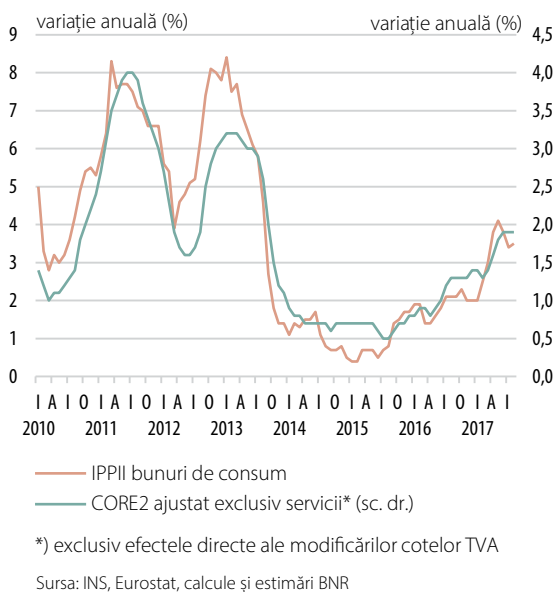
Ex ante, este de anticipat o valoare subunitară a acestei transmisii, prețul de achiziție fiind doar o componentă a prețului final. În plus, modificarea prețurilor se realizează cu o anumită frecvență, politica de prețuri fiind stabilită la nivel de agent economic, astfel că o anumită întârziere în realizarea acestei transmisii este, de asemenea, de așteptat¹.

În evaluarea transmisiei modificării prețurilor producției industriale în variația prețurilor de consum trebuie avute în vedere diferențele existente între structurile celor doi indici de preț (indicele prețurilor de consum – IPC, respectiv indicele prețurilor producției industriale pentru piața internă – IPPII). Astfel, există bunuri ale căror prețuri se regăsesc în calculul IPC, dar nu și în cel al IPPII – de exemplu, alimentele neprocesate (legume, fructe) sau serviciile. În același timp, IPPII reflectă evoluția tuturor categoriilor de bunuri industriale, în timp ce relevante pentru transmisia studiată sunt prețurile de producție ale bunurilor de consum, care includ deja evoluția costurilor antrenate de alte componente (bunuri intermediare, de capital, energetice). În plus, IPC utilizează o schemă de ponderare actualizată anual, bazată pe structura achizițiilor de bunuri și servicii destinate consumului populației din urmă cu 2 ani, în timp ce în cazul indicelui prețurilor producției industriale ponderile sunt

¹ Potrivit unui sondaj privind mecanismul de stabilire a prețurilor, efectuat de BNR în anul 2014, peste 50 la sută dintre companii reevaluează prețurile periodic (politică de tip *time-dependent*), însă acestea sunt modificate efectiv doar atunci când apar informații noi referitoare la mediul economic (Iordache și Pandioniu, 2014).

Grafic B. Evoluția prețurilor bunurilor de consum

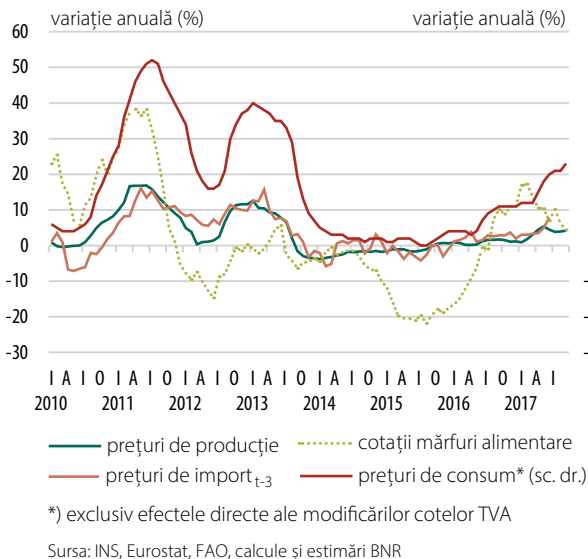

actualizate mult mai rar (cele utilizate în prezent reflectă structura producției din anul 2010). De asemenea, modificările impozitelor indirecte și ale costurilor de distribuție afectează doar prețurile de consum, nu și pe cele de producție.

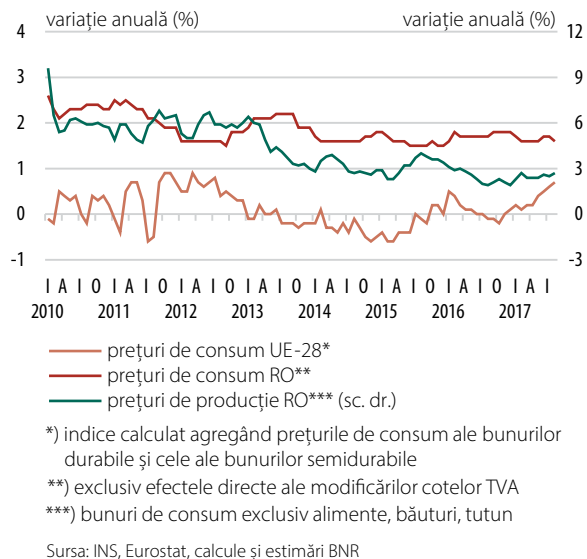
Ținând cont de diferențele decelate la nivelul metodologiei și al ariei de acoperire, analiza cantitativă s-a concentrat asupra acelor subindici care asigură o corespondență cât mai bună între structura ramurilor industriale și cea a coșului de consum: IPPIL pentru grupa bunurilor de consum și CORE2 ajustat (exclusiv servicii și efectele de runda I ale modificărilor cotelor TVA), evoluția în timp a acestora fiind vizibil corelată (Graficele A și B). Totodată, date fiind caracteristicile diferite ale celor două segmente de piață – alimentară și nealimentară –, transmisia a fost studiată și separat, la nivelul celor două categorii de mărfuri; analiza nu a vizat

segmentul energetic, întrucât evaluarea transmisiei prețului țițeiului a fost abordată într-o casetă dedicată, inclusă într-o ediție anterioară a *Raportului asupra inflației* (februarie 2015), iar în cazul energiei electrice și al gazelor naturale un astfel de demers nu este fezabil, datorită caracterului reglementat al tarifelor.

Grafic C. Evoluția prețurilor mărfurilor alimentare

Grafic D. Evoluția prețurilor mărfurilor nealimentare

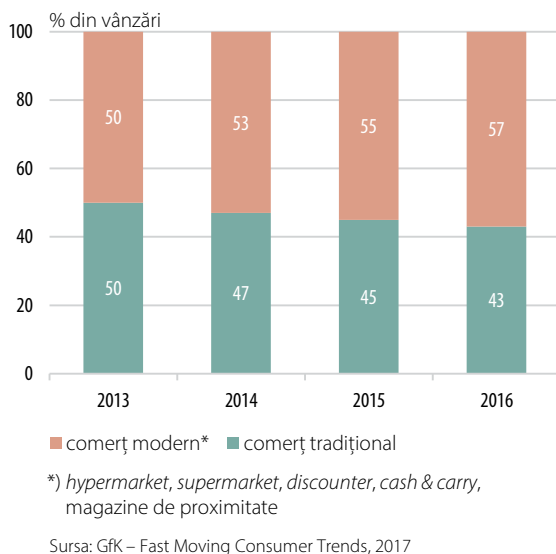
Rezultatele estimărilor bazate pe modele de tip vector de corecție a erorilor (engl. *vector error correction model, VECM*) indică o transmisie puternică și relativ stabilă în timp a modificărilor IPPIL corespunzător bunurilor de consum în dinamica CORE2 ajustat (exclusiv servicii și efectele directe ale modificărilor cotelor TVA), aceasta fiind evaluată a se realiza în proporție de 70 la sută în decurs de 1 an. Transmisia amplă se datorează, în esență, componenteii alimentare, pentru care coeficientul a fost

estimat la peste 80 la sută. Principala explicație rezidă în acomodarea consumului de produse alimentare preponderent pe seama ofertei interne (aproximativ 70 la sută). Totuși, chiar dacă influența directă a mediului extern (prin intermediul importurilor de bunuri finale de acest tip) este mai restrânsă în acest caz, ea rămâne relevantă la nivelul evoluției costurilor cu materiile prime ale producătorilor locali, aliniată în mod inerent tendințelor externe, dat fiind caracterul de economie deschisă (Grafic C).

Prin comparație, coeficientul de transmisie este semnificativ mai redus pe segmentul mărfurilor nealimentare – aproximativ 10 la sută². Faptul că dinamicile celor doi indici sunt mai puțin sincronizate în acest caz (Grafic D) se datorează, în principal, inversării raportului de forțe dintre producția locală și importuri pe acest segment de piață (circa 80 la sută din consum este acoperit prin achiziții externe). În plus, este posibil ca prețurile de consum ale bunurilor nealimentare să manifeste o rigiditate sporită comparativ cu cele alimentare³.

Creșterea relevanței contextului global în explicarea dinamicii prețurilor interne a fost, probabil, favorizată de extinderea agresivă a marilor lanțuri de magazine, integrate în rețele de distribuție globale, comerțul modern ajungând să dețină

Grafic E. Comerț modern vs. comerț tradițional pe piața bunurilor de larg consum

în 2016 poziția dominantă, cu o cotă de piață de aproximativ 57 la sută din valoarea vânzărilor (Grafic E). În plus, puterea de negociere a acestora în raport cu producătorii interni și concurența în creștere din partea bunurilor de import favorizează o traiectorie ascendentă mai moderată a prețurilor de producție pe piața internă în raport cu condițiile actuale de cerere. De altfel, pe parcursul ultimelor trimestre au fost acumulate o serie de evidențe în legătură cu creșterea importanței relative a factorilor externi în explicarea dinamicii prețurilor interne de consum. Astfel de evidențe au fost analizate în cadrul Casetei 2 din *Raportul asupra inflației*, ediția mai 2017.

În concluzie, este de așteptat ca în perioada următoare traiectoria ascendentă a prețurilor de consum să continue, în linie cu tendința observată la nivelul prețurilor de producție, reflectând, pe

de o parte, acumularea de presiuni interne, asociate modificării poziției ciclice a economiei, iar pe de altă parte, epuizarea influențelor dezinflaționiste provenite din mediul extern.

- ² Estimările indică un coeficient de transmisie de aproximativ 10 la sută în prezent, în ușoară diminuare comparativ cu anul 2014 (14 la sută). Rezultatele trebuie interpretate însă cu precauție, fiind sensibile la modificarea cadrului de estimare. Spre deosebire, estimările la nivelul întregii grupe de bunuri de consum și cele referitoare la segmentul mărfurilor alimentare sunt robuste, indiferent de specificația aleasă.
- ³ Dhyne *et al.* (2009) identifică un astfel de fenomen la nivelul zonei euro, rezultatele sondajelor desfășurate în rândul companiilor din statele membre arătând că frecvența modificărilor de prețuri este semnificativ mai ridicată în cazul bunurilor alimentare comparativ cu cele nealimentare.

Referințe

Dhyne, E., Konieczny, J., Rumler, F. și Sevestre P. – „Price Rigidity in the Euro Area – An Assessment”, *Economic Paper* 380/2009, Economic and Financial Affairs, European Commission, 2009

Iordache, S. și Pandioniu, L. – „Sondajul privind mecanismul de formare și modificare a prețurilor în România”, Banca Națională a României, *Caiete de studii* nr. 36, 2014